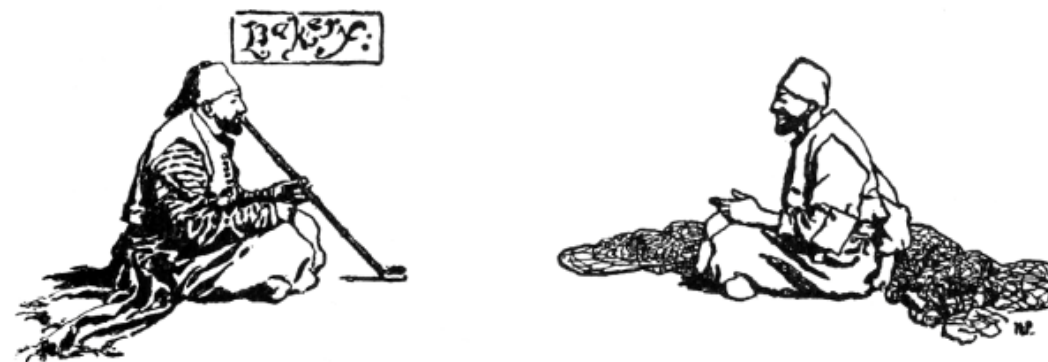

האי המכושף

מתוך "ארץ דמדומים"
ה.פייל (1894)

לא תמיד איש המזל לוקח את השזיפים. לפעמים הוא רק
מנער את העץ והאיש הנבון ממלא את כיסיו בפרי.

לפני הרבה זמן, בארץ רחוקה מאוד, חיו שני
אנשים באותה העיר ולשניהם קראו סלים – אחד
היה סלים האופה, השני סלים הדייג.
סלים האופה היה אדם אמיד, אך סלים הדייג לא
כל כך.

לסלים האופה היה תמיד אוכל בשפע ומקום חם
להיות בו בחורף, אך בטנו של סלים הדייג הייתה

לא פעם ריקה ושיניו רעדו מקור.
קרה פעם שימים אחדים סלים הדייג לא דג דבר,
אפילו לא סרדין קטן, והיה רעב מאוד. "נראה לי"
אמר לעצמו "שאלה שיש להם מספיק צריכים
לתת דבר מה לאלה שאין להם ולא כלום" והא
הלך אל סלים האופה. "תן לי כיכר לחם" אמר
"ואשלם לך עבורה מחר."

"טוב" אמר סלים האופה "אתן לך כיכר לחם, אם
תיתן לי כל מה שתתפוס מחר ברשת שלך."
"שיהיה כך" אמר סלים הדייג, כי המצוקה דוחפת
לעתים לעסקות קשות. והוא קיבל את כיכר
הלחם שלו.
ולמחרת סלים הדייג דג ודג ודג ולא הצליח כל
היום לתפוס יותר מיום קודם, ורק לקראת
השקיעה, כשפרש את הרשת בפעם האחרונה,
הפלא ופלא, משהו כבד נתפס בה. הוא משך את
הרשת לחוף וראה בה קופסת עופרת חתומה
בשעווה, ועליה מצויירים אותיות ותמונות מוזרות.
"הנה" אמר "משהו שאוכל בו לשלם עבור הלחם

של אתמול. " ומאחר שהיה
אדם ישר הלך עם הקופסה
אל סלים האופה.
הם פתחו ביחד את
הקופסה בחנותו של האופה
ומצאו בה שני גלילים של
בד צהוב. בכל גליל הייתה
עוד קופסת עופרת קטנה,
באחת מהן הייתה טבעת
זהב עם אבן אודם גדולה
ובשנייה רק טבעת ברזל
ללא כל קישוט.
זה היה הכל שמצאו בארגז,

ובכל זאת היה זה הדבר היקר ביותר שדייג
כלשהו תפס אי-פעם, כי למרות שסלים הדייג
וסלים האופה לא הבינו בעניין יותר מאשר החתול
שתחת התנור, טבעת הזהב הייתה טבעת המזל
וטבעת הברזל הייתה טבעת התבונה.
בפנים של טבעת הזהב הייתה חרוטה כתובת:

"מי שעונד אותי יזכה במה שכל אדם מחפש – כי
ככה זה עם המזל הטוב שבעולם."
בתוך טבעת הברזל כתוב היה "מי שעונד אותי
יזכה למה שרק מעטים דואגים לו – כי ככה זה
עם התבונה שבעירנו."
סלים האופה וענד את טבעת הזהב של המזל על
האצבע שלו ואמר "טוב, עשיתי עסקה טובה.
שילמת לי כבר עבור הלחם שקיבלת אתמול."
"אבל מה תעשה עם הטבעת השנייה?" שאל
סלים הדייג.
"או, אתה יכול לקחת אותה" אמר סלים האופה.
ובכן, עוד באותו היום בדמדומים, כשסלים האופה
ישב לפני החנות שלו ועישן מקטרת, הטבעת
שענד התחילה לפעול. בא אדם זקן קטן, בעל זקן
לבן, לבוש בבגד אפור מהראש ועד קרסוליים,
בעל כיפת קטיפה שחורה על ראשו ומקל רועים
בידו. הוא נעמד לפני סלים האופה והביט עליו
במשך זמן רב ואחר כך שאל:
"שמך סלים?"

ראה. פירות כאלה! פרחים כאלה! מזרקות כאלה!
"זה עוד לא כלום" אמר האיש הזקן "זו רק
ההתחלה של הפלא. בוא אתי."

הוא הלך בשביל ארוך בין
עצים וסלים אחריו.

במרחק נצצו אורות
לפידים וכשהגיעו אליהם
ראו חופים וספינה עם

ארבעה ועשרים חותרים,
כולם לבושים בבגדי זהב
וכסף כמו נסיכים. והיו

עוד ארבעה ועשרים
עבדים שחורי עור, כל

אחד נושא לפיד ריחני,
כך שהאוויר היה מלא
ריחות מתוקים. סלים

ניכנס אחרי האיש הזקן
לספינה, ושם הם

התיישבו על כריות רכות, רקומות בזהב ואבני חן,

"נכון" ענה סלים האופה "כך קוראים לי."
"ואתה עונד על אצבעך טבעת זהב עם אבן
אודם?"

"אכן כך" ענה סלים האופה.

"אז בוא אתי" אמר האיש הזקן הקטן "ואראה לך
את פלאי העולם."

"טוב" אמר סלים האופה "זה בוודאי כדאי יהיה
לראות." והוא רוקן את הטבק מהמקטרת שלו,

חבש את כובעו והלך אחרי האיש הזקן.

הם הלכו תחילה ברחוב אחד, אחר כך פנו לרחוב
שני ועברו בסמטאות ושבילים שסלים עוד לא

הלך בהם קודם. בסוף הגיעו לקיר גבוה שעבר
לאורך רחוב צר, עם גן מאחוריו ועם לשער ברזל.

האיש הזקן דפק שלוש פעמים על השער וקרא
בקול רם: "פתח לסלים שעונד טבעת המזל!"

ומיד השער נפתח וסלים האופה ניכנס אחרי
האיש הזקן לגן.

"זבנג!" נסגר השער אחריו והוא היה בפנים.

והוא אכן היה בפנים, ומקום כזה עוד מעולם לא

ועשרות נסיכים ואצילים שבירכו את סלים כשזה ירד לחוף. חיכה לו שם סוס לבן עם אוכף ורתמות מלאי יהלומים ופנינים שנצצו כמו כוכבים בשמיים, וסלים חשב שהוא חולם בעיניים פתוחות.

אך זה לא היה חלום. זה היה ממשי לגמרי כמו שביצה היא ביצה. והוא עלה על הסוס הלבן ורכב

ומלאות בפור. סלים חשב שהוא חולם, כי דבר דומה עוד לא קרה בחייו. החותרים דחפו את הספינה מהחוף והתחילו לחתור. הם חתרו וחתרו כל הלילה, ובבוקר, כאשר השמש עלתה, סלים ראה מראה שעניי בר תמותה לא ראו עוד קודם ולא אחר כך. הוא ראה אי בים, אי שכולו הר. ועל האי הוא ראה עיר גדולה בנויה במדרון ההר.

זה היה פלא של פלאים – זה מעל זה ועוד מעל זה עמדו בתים וארמונות שנצצו כמו שלג, ומטעים של פרי וגנים של פרחים ועצים ירוקים. וכשהספינה התקרבה לעיר יכול היה סלים לראות שעל גגות הבתים והארמונות ועל חוף הים עמדו המונים של בני אדם. כולם צפו לכון הים וכשראו את הספינה הם נתנו זעקה שנשמעה כמו רעש מפל מים גדול.

"זה המלך!" הם קראו "זה המלך! זה סלים המלך!"

הספינה הגיעה לחוף ושם עמדו תריסרים

על הסוס שלו אל הארמון המפואר ביותר שבין כל הארמונות, ואתו רכבו גם הנסיכים והאצילים והקהל הריע בקול עד כאב הגרון. ואיזה ארמון היה זה שאליו הוא ניכנס! לבן כמו שלג ובפנים צבוע כולו בזהב וכחול. וסביבו גנים מלאי פרחים ועצי פרי כפי שעד כה שום בר מוות עוד לא ראה. ובארמון משחו את סלים למלך ושמו לו כתר זהב על הראש וזה היה מה שטבעת הזהב יכלה לעשות לאופה פשוט. כל אותו היום חגגו ושתו יין ורקדו לצלילי תזמורות, ונערות יפות רקדו ועוד דברים שעליהם סלים האופה לא חשב מעולם לפני כן. וכשבא הלילה הדליקו אלפים ואלפים נרות ריחניים שהאירו באור חזק כל כך שקשה היה להבחין מתי נגמר היום והתחיל הלילה, רק כי הלילה הריח טוב יותר בגלל הנרות האלה. אבל רגע! משהו מוזר היה בכל זה וצריך לספר על כך. כי כאשר הגיעה חצות, ברגע אחד כל האורות

כבו והכל נעשה שחור כמו זפת, בלי זקוק או נצנוץ כלשהו. וכך גם בפתאומיות פסקו כל הריקודים ומוסיקה וכל הקהל התחיל לצרוח ולילל עד שהלב נקרע לשמוע. ואז תוך כל הלילות והבכי הזה נפתחה דלת ונכנסו שישה גברים, גדולים וחזקים, בעלי עור שחור, לבושים בשחור מרגל ועד ראש, כל אחד עם לפיד בוער ביד. ובאור הלפידים האלה המלך סלים ראה שכולם, הנערות המרקדות, הנסיכים, האצילים ויתר הקהל, שוכבים על הארץ עם פניהם לאדמה. ששת הגברים אחזו בזרועותיו של המלך סלים, רועד ומפוחד, והובילו אותו דרך פרוזדורים ומעברים אפלים עד שהגיעו למרכז הארמון. היה זה אולם גדול, כולו בשיש שחור ובמרכז עמדה במה עם שבע מדרגות, אף הן משיש שחור. ועל הבמה עמד פסל של אישה, שנראתה כמו חיה, רק שעיניה היו עצומות. האישה נראתה כמו מלכה, עם כתר זהב על ראשה, וגלימה זהובה, משובצת יהלומים, פנינים ואבני חן,

שכיסתה את גופה.
פניה של האישה היו כה יפים שלא ניתן לתאר
זאת בעת על ניר לבן. וכשסלים ראה את פניה
לבו עמד מדפוק, כה יפים היו.
ששת הגברים הביאו את סלים לחזית הפסל ואז
מהתקרה נשמע קול. "סלים! סלים! סלים!" אמר
הקול "מה אתה עושה? היום חוגגים ורוקדים
ושותים, אך תיזהר ממחר!"
והמלך סלים עמד ושמע את הקול ולא ידע מה
לעשות.

אחרי שנאמרו המילים האלה, ששת הגברים
הובילו את סלים חזרה למקום שממנו הם לקחו
אותו, עזבו אותו באולם, יצאו דרך הדלת זה
אחרי זה והדלת נסגרה אחריהם.
ובאותו הרגע התחילה שוב המוסיקה והאנשים
קמו והתחילו לדבר ולצחוק, והמלך סלים חשב
שמה שעבר כרגע היה רק חלום קצר ומפחיד.
וכך התחיל המלך סלים למלוך, וכך גם המשיך
למלוך. כל היום היו רק חגיגות ושתייה ושמחה

ומוסיקה. אבל כל לילה בחצות הכל נפסק לפתע, האורות כבו, האנשים התחילו לבכות ולצעוק וששת הגברים בשחור הובילו את המלך אל הפסל שבמרכז הארמון. וכל לילה אותו הקול אמר "סלים! סלים! סלים!" מה אתה עושה? היום זו שמחה וריקודים ומוסיקה, אבל תיזהר ממחר!" כך התנהלו הדברים במשך שנים-עשר חדשים עד שהגיע סוף השנה. באותו יום העליזות הייתה גדולה יותר ורעשנית יותר מאשר בימים קודמים, אך השעון במגדל התקדם "טיק-טיק-טיק!" והגיעה חצות. ואז, כפי שקרה מדי לילה, האורות כבו והכל נעשה שחור כמו זפת. אך הפעם לא נשמעו צעקות ובכי אלא הכל היה שקט כמו מוות. וכשנפתחה הדלת לא נכנסו שישה גברים בשחור, כמו קודם, אלא תשעה גברים, שקטים כמו מוות, לבושים באדום לוהט, והלפידים שלהם דלקו בלהבה אדומה כמו דם. הם אחזו בזרועות של המלך סלים והובילו אותו דרך אותם הפרוזדורים ומעברים עד שהגיעו

לאולם הגדול. ושם עמד הפסל, אך הפעם הוא היה בשר ודם ועיניו היו פתוחות והביטו ישר על סלים האופה. "אתה הוא סלים?" שאלה דמות האישה. "כן, אני סלים" ענה. "ואתה עונד טבעת זהב עם אבן אודם?" שאלה. "כן, הנה היא על האצבע שלי." "ואתה עונד גם את טבעת הברזל?" "לא" אמר "נתתי אותה לסלים הדייג." רק יצאו המילים האלה מפיו כשהאישה נתנה זעקה איומה ומחאה כף. תוך שנייה הד הזעקה נשמע בכל העיר, זעקה מחרישת אוזניים. ומיד נשמע עוד רעש, רעש כמו רעם, מעל, מתחת ובכל מקום. האדמה התחילה לרעוד והבתים התמוטטו, התפרקו ונפלו, והאנשים צעקו, יללו ובכו, ובים עלו גלים ענקיים והרוח שרקה ויללה. למזלו של המלך סלים הוא ענד את טבעת המזל, כי למרות שהארמון התפרק לחתיכות מעליו

התפלאו מכתר הזהב שלו ומבגדיו המלאכותיים
ממשי המשובץ ביהלומים ופנינים. אך לפני
שהסכימו להוביל אותו הביתה הוא נאלץ לתת
להם את כל הדברים היקרים שהיו לו, כתר הזהב

והבגדים המפוארים, ואבני חן ופנינים, והוא חזר
לעיר שלו כסלים האופה, לא עני לגמרי, אך
במצב לא טוב יותר מאשר היה קודם. הוא חזר
לתנור האפייה שלו ולחנות המאפים, אך קודם כל
הוריד את טבעת הזהב מאצבעו ושם אותה על
המדף.

וסביבו, עמודים וקירות ואבנים נפלו לצד והוא
הצליח לזחול משם בלי כל פגיעה, כמו עכברוש
ממרתף.

כך הועילה לו טבעת המזל.

אך צרותיו טרם הסתיימו, כי כאשר יצא כבר
מההריסות הארמון האי עצמו שקע בתוך הים,
ותוך כך לקח אתו את כל מה שהיה עליו. רק הוא
נשאר עוד למעלה, הוא ועוד דבר אחד – סירה
קטנה. והמלך סלים זחל לתוכה וכך ניצל
מטביעה.

גם זה הודות לטבעת המזל.

הסירה נישאה וצפה על פני הגלים, עד שהגיעה
בסוף לעוד אי קטן, דומה לזה ששקע, אך לא היו
עליו כל מבנים או גנים או שטחים ירוקים והאי
כולו היה רק מדבר ריק. שם עלה סלים האופה
על החוף, והיה בוודאי מת מרעב לו לא טבעת
המזל. כי כעבור ימים אחדים עברה בסביבה
ספינה וסלים קרא וצעק, ואנשי הספינה שמעו
אותו ובסוף העלו אותו לספינתם. כל המלחים

"אם זו טבעת המזל הטוב" אמר "אינני רוצה לענוד אותה."
ועכשיו לסיפורו של סלים הדייג. הנה מה שקרה אתו.

זמן מה הוא נשא את טבעת הברזל בכיס, ולא חשב כלל לענוד אותה. וזה מה שרבים מאתנו עושים עם חפץ

פשוט שאיננו יודעים את ערכו. אך יום אחד הוא שם את ידו לכיס והרגיש בטבעת, ואז ענד אותה על אצבע, וזה מה שרק מעטים מאתנו עושים. אחר כך כבר לא הוריד אותה שוב. העולם נהג בנוחות בסלים הדייג. הוא

לא היה עשיר, אך גם לא עני. לא היה עליז אך גם לא עצוב. היה לו תמיד מספיק והוא הסתפק בכך, כי תלונות, בקשות או בכי לא מוסיפות תבונה.

הוא המשיך לחיות כמו קודם ודג את הדגים שלו במשך שבועות וחודשים. אך יום אחד עבר על יד חנותו של סלים האופה וראה את סלים יושב לפני החנות עם המקטרת שלו.

"אכן ידידי" אמר סלים הדייג "חזרת למקומך הרגיל, כפי שאני רואה."

"כן" ענה סלים האופה "זמן מה הייתי מלך ועכשיו אני שוב אופה. ומה שנוגע לטבעת הזהב עם אבן האודם עליה – יכולים לומר שזו טבעת המזל, אם רוצים בכך, אך אינני רוצה לענוד אותה עוד." והוא סיפר לסלים הדייג את מה שקרה לו, עם כל הפרטים, בדיוק כפי שסיפרתי לכם.

"טוב" אמר סלים הדייג "הייתי רוצה לראות בעצמי את האי הזה. ואם אינך רוצה יותר את הטבעת, תן לי אותה, אולי משהו מהדברים

שסיפרת יקרו גם לי." "אתה יכול לקבל אותה" אמר סלים האופה "היא מונחת שם על המדף ואתה מוזמן לקחת אותה." ואז סלים הדייג ענד את טבעת הזהב והמשיך בעבודתו הרגילה. באותו ערב, כשחזר מהעבודה עם הרשתות שלו, פגש אותו איש זקן קטן לבוש באפור, עם זקן לבן, כיפה שחורה על ראשו ומקל רועים בידו. "שמך סלים?" שאל האיש, בדיוק כפי ששאל קודם את סלים האופה. "כן" ענה סלים הדייג "זה שמי." "ואתה עונד טבעת זהב עם אבן אודם?" שאל האיש, כפי ששאל כבר קודם. "כן" ענה סלים "אני עונד אותה. "אז בוא אתי" אמר האיש הזקן "ואראה לך את פלאי העולם." סלים הדייג נזכר מה שסיפר לו סלים האופה והוא לא התלבט. הוא הניח את הרשתות שלו והלך אחרי האיש, מהר כמה שרק יכול היה. הם הלכו

דרך רחובות צרים וסמטאות אפלות עד שהגיעו לאותו הגן שאליו הגיע גם סלים האופה. שוב דפק האיש הזקן שלוש פעמים על השער וקרא "פתח! פתח! פתח לסלים העונד את טבעת המזל!" השער נפתח והם נכנסו. אמנם הכל היה יפה מאוד סביב, אך סלים הדייג לא הביט לא ימינה ולא שמאלה, אלא הלך אחרי האיש הזקן עד שהגיעו לחוף הים ושם עמדה הספינה עם ארבעה ועשרים חותרים לבושים כמו נסיכים, עם לפידים ריחניים. האיש הזקן עלה לספינה וסלים עלה אחריו והם הפליגו בים. אנסה לקצר את הסיפור, כי לסלים הדייג קרה הכל כפי שקרה לסלים האופה. בבוקר הם הגיעו לאי ולעיר הבנויה על מדרון ההר. והארמונות היו לבנים ונהדרים, והגנים ומטעים יפים ונקיים כאילו אף פעם לא שקעו תחת המים שבוע קודם, וכמעט והטביעו את סלים האופה האומלל.

"שמעתי את המילים והקשבתי להם! אזהר היום
למען המחר!"

אינני יודע מה הייתי עושה אילו הייתי מלך האי
הזה ואילו ידעתי כי תוך שנה אחת האי יתמוטט
כולו וישקע בים, ואולי יסחב גם אותי. אך הוא
ענד את טבעת התבונה על אצבעו, ואני לא
ענדתי כזה מעולם.

וזה מה שעשה סלים
הדייג:

קודם כל הוא קרא
אליו את האנשים
החכמים ביותר שעל
האי ובירר אצלם
איפה נמצא האי
המדברי הבודד
שעליו נחתה סירתו
של סלים האופה.
וכשידע זאת כבר,
שלח אל האי הזה

היו שם אנשים לבושים במשי וקטיפה עם
יהלומים ואבני חן, כמו שסלים האופה מצא
אותם, והם קראו והריעו לסלים הדייג כפי שעשו
זאת לסלים האופה. היו שם הנסיכים והאצילים
והסוס הלבן, וסלים הדייג רכב עליו לארמונו ושם
שמו כתר זהב על ראשו ומשחו אותו למלך, וחגגו
ושמחו ורקדו בדיוק כפי שעשו לסלים האופה.
ובחצות הלילה שוב קרה כפי שקרה קודם.
האורות כבו והתחילו יללות ובכי נורא. שוב
נפתחה הדלת ונכנסו שישה הגברים המפחידים
עם לפידים. הם הובילו את סלים הדייג דרך
במעברים ופרוזדורים עד האולם שבו עמד הפסל
של אישה על במה שחורה.

ואז נשמע קול מלמעלה:

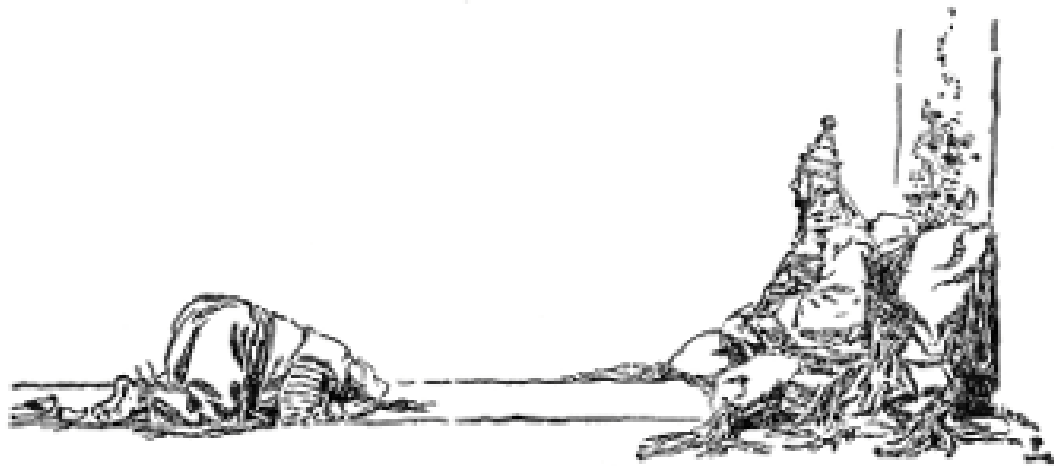
"סלים! סלים! סלים!" קרא הקול "מה אתה
עושה? היום חוגגים ושרים ורוקדים, אך תיזהר
ממחר!"

אך סלים הדייג לא עמד שם סתם והקשיב, כפי
שעשה סלים האופה. הוא קרא:

המוני אנשים, בעלי מקצוע שונים, ובנה על האי
הזה בתים וארמונות, ונטע גנים ומטעים, כמו
אלא שסביבו, אך יפים וטובים יותר.
אחר כך אסף ציים ועוד ציים של ספינות והעביר
הכל מהאי שעליו חי לאי האחר, כל הגברים
ונשים וילדים; כל העדרים והצאן וכל דבר חי.
והעופות והציפורים וכל לובש נוצות. וכל הזהב
וכסף ואבני חן ומשי וקטיפה, וגם הכל שהיה
לשימוש יעיל כלשהו. וכשגמר להעביר זאת
נשאר עוד יומיים עד סוף השנה.
וביום הראשון של היומיים הנותרים האלה הוא
העביר את פסל האישה הנהדרת והעמיד אותו
במרכז הארמון הנפלא שבנה.
וביום האחרון עבר לשם בעצמו והשאיר אחריו
רק את ההר המת והסלעים והבתים הריקים.
כך נגמרו שנים-עשר החודשים.
ואז באה חצות.
גם כאן אורות הארמון כבו והכל היה שקט כמו
מוות ושחור כמו זפת. נפתחה הדלת ובאו תשעה

"ואני חיכיתי לך אלף שנה!" אמרה אשת הפסל,
אך היא כבר לא הייתה פסל יותר.
אחר כך הם נשאו וסלים הדייג ואשת הפסל
המכושף היו למלך ולמלכה של האי הממשי.
ואני חושב... לא. אני מקווה... לא. אני בטוח
שסלים הדייג שלח להביא את סלים האופה אליו
ועשה אותו עשיר ומאושר.

גברים באדום עם לפידים לוחטים באדום כמו דם.
הם הובילו את סלים הדייג אל פסל האישה
הנהדרת שעיניה היו פתוחות.
"האם אתה סלים?" שאלה.
גם עיניו של סלים הדייג היו פתוחות.
"כן, אני סלים" ענה.
"ואתה עונד את טבעת התבונה מברזל?"
"אכן כך" ענה.

לא נשמע כל רעש, לא הורגשה כל רעידה, לא
הייתה כל שקיעה של האדמה, כי האי הזה היה
אי של ממש ולא אי קסום, ריק מבפנים ומתחתיו,
כמו האי שהוא עזב.

אשת הפסל חייכה והחיוך שלה האיר את המקום
כאילו בשמש. היא ירדה מהבמה שלה ונישקה
את שפתיו של סלים הדייג.
ואז נדלקו כל האורות באי ונשמעו קולות צחוק
ושמחה ומוסיקה. אך סלים הדייג ואשת הפסל
היפה לא שמעו ולא ראו דבר.
"כל זה עשיתי למענך!" אמר סלים הדייג.